

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№17 (253) ЛІСТАПАД 2018 ГОД

УЛАДА

У РАЁНЕ – НОВЫ КІРАЎНІК

Сёння Шуміліншчыну ўзначаліў чарговы новы кіраўнік. А куды падзеўся Аляксандр Снараў?

13 лістапада Аляксандр Лукашэнка вырашыў кадравыя пытанні. Кіраўнікам краіны былі прызначаны новыя намеснікі міністраў, рэктары і прадстаўнікі мясцовай улады, у тым ліку і новы старшыня Шумілінскага райвыканкама.

Пра гэта паведамляе прэс-служба прэзідэнта. Кіраўнік Беларусі даў згоду на прызначэнне старшынёй Шумілінскага райвыканкама Алега Пятровіча Быкава. Раней Алег Пятровіч працаваў у шэрагах мясцовай вертыкалі ўлады на пасадзе намесніка старшыні па пытаннях будаўніцтва і жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Варта адзначыць, што каля трох месяцаў таму, у пачатку жніўня па раёну папаўзлі чуткі, што былога старшыню райвыканкама Аляксандра Снарава нібыта знялі з пасады. Прынамсі, хто імення яго адправіў у адстаўку і за якія «грахі» — у афіцыйных крыніцах, як правіла, не паведамляецца. Толькі было заўважана, што яго фота і персанальныя даныя раптоўна зніклі з афіцыйнага сайта Шумілінскага райвыканкама, а Снараў непрыкметна перастаў хадзіць на працу. Увесь гэты час абавязкі кіраўніка раёна выконваў Алег Быкаў, якога цяпер і прызначылі старшынёй.

Дарэчы, Аляксандр Снараў быў прызначаны Лукашэнкам 22 снежня 2015 года старшынёй Шумілінскага райвыканкама. Адпрацаваў на пасадзе крыху болей за 2,5 гады. Сам Снараў прыбыў на Шуміліншчыну з Лёзна, дзе быўдырэктарамсельгаспрадпрыемства «Крынкі». Перадусім раёнам кіраваў Уладзімір Куранны, які быў прызначаны прэзідэнтам 8 лістапада 2011 года. Куранны пратрымаўся ў Шуміліне значна даўжэйшы тэрмін — 4 гады, а затым таксама быў паціху звольнены. У Шуміліне Куранны з’явіўся з Лепеля, дзе займаў пасаду начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі. Ён запомніўся шумілінцам тым, што абяцаў "за тры гады вывесці раён у лідэры вобласці".

Вось у выніку і выходзіць, што старшыні райвыканкамаў на Шуміліншчыне ўжо каторы раз існуюць па прынцыпу: «наш раённы кіраўнік — раптам быў ды хутка знік». А інтарэсы і меркаванні насельніцтва нашага раёна на конт гэтай падзеі пакуль не спыталі. І ведаць пра прычыны адстаўкі былога старшыні нам, па ўсяму відаць, такіх прывілеяў не дадзена. Як вядома, мы жывем у цывілізаванай дзяржаве, ці не так?

Алесь Шумскі

ДЭМАГРАФІЯ

СМЯРОТНАСЦЬ ДАМІНІРУЕ

З пачатку года колькасць шумілінцаў зменшылася на 104 чалавекі, прычым памірае ў паўтары разы болей, чым нараджаецца

Цяпер колькасць насельніцтва Шумілінскага раёна на 1 кастрычніка 2018 года склала 17 707 чалавекі. А з пачатку года скарацілася на 104 чалавекі.

Паводле дадзеных галоўнага статыстычнага ўпраўлення Віцебскай вобласці, за студзень-верасень бягучага года ў нашым раёне нарадзілася 156 дзяцей, што на 3,7% меней, чым у адпаведным перыядзе мінулага года, а памёрла 266 чалавек (болей на 12,2%. Пры гэтым штучнае выбыццё насельніцтва саставіла 110 чалавек.

За 9 месяцаў 2018 года зафіксаваны міграцыйны прырост насельніцтва 6 чалавек, у той час як за аналагічны перыяд 2017 года — усяго толькі 1 чалавек.

Уступілі ў шлюб 88 пар, а скасавалі — 40 (у студзені-верасні мінулага года 75 і 45 пар адпаведна).

Ян Вайтовіч

АПЫТАННЕ

АЎТАКЕФАЛІЮ ПАДТРЫМЛІВАЮЦЬ

Удзельнікі апытання з нашай групы большасцю прагаласавалі за тое, каб беларускай царкве варта было б папрасіць у Канстанцінопальскага патрыярха аўтакефалію.

У нашых супольнасцях у сетках Укантакце праводзілася апытанне "Ці варта Беларускай царкве папрасіць у Канстанцінопальскага патрыярха аўтакефалію?"

Вынікі апытання наступныя:

9 удзельнікаў апытання адказалі Так – 9 (39.13 %), Не 5 – (21.74 %), Так, але не цяпер – 3 (13.04 %), Мне ўсё роўна – 6 (26.09 %) Усяго прагаласавалі 23 чалавекі.

Алесь Шумскі

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

НАШ ЗЯМЛЯК

ШУМІЛІНШЧЫНА НАТХНІЛА НА ТВОРЧАСЦЬ

Новы дырэктар «Славянскага базару» Глеб Лапіцкі палюбіў прыгожыя народныя мелодыі яшчэ з дзяцінства ў Шумілінскім раёне.

Бацька Лапіцкага – будаўнік, а маці – прадавец. Яшчэ хлапчуком Глеб часта бываў у вёсцы ў бабулі ў Шумілінскім раёне, дзе зацікавіўся ветэрынарыяй: "Бабуля загадвала фермай. Яе праца мне вельмі падабалася".

Там жа яму палюбілася слухаць прыгожыя народныя мелодыі, дзе і знайшоў першых прыхільнікаў свайго вакальнага таленту.

Глеб Лапіцкі нарадзіўся ў 1988 годзе ў Віцебску. У 2011 годзе скончыў Віцебскую дзяржаўную акадэмію ветэрынарнай медыцыны.

У Белдзяржуніверсітэце культуры і мастацтваў Лапіцкі атрымаў дыплом рэжысёра народных святаў і абрадаў. Цяпер вучыцца ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Беларусі. А вось музычнай адукацыі, як ні дзіўна, прызнаецца Глеб Лапіцкі, у яго няма.

М. Амбросаў

БЕСПРАЦОЎЕ

СТВОРАНА БАЗА НЕПРАЦУЮЧЫХ

Шуміліне адбылося чарговае пасяджэнне раённай камісіі па садзейнічанні занятасці. На пасяджэнне былі запрошаны грамадзяне, якія знаходзяцца на ўліку як беспрацоўныя.

Як высветлілася, падчас гутаркі, з грамадзянамі і кіраўнікамі некаторых арганізацый раёна праца ўсе ж знайшлася для аднаго (!) беспрацоўнага. Апроч таго, прагучала інфармацыя пра тое, што ўсе тры беспрацоўныя, якія былі на папярэднім пасяджэнні, уладкаваныя на працу

У рэшце рэшт была створана базы даных асоб, не занятых у эканоміцы, і аб парадку работы па ўдакладненні гэтай базы рознымі службамі.

У Шумілінскім раёне ў гэтыя спісы трапіла каля дзвюх тысяч чалавек – а гэта досыць вялікая лічба.

Алесь Прыбярэжны

ІНВЕСТЫЦЫІ

ГІРЛЯНДЫ ЗА ТЫСЯЧЫ ДОЛАРАЎ

Жыллёва-камунальнай гаспадаркі Шумілінскага раёна аб'явіла тэндэр на закупку навагодняй вулічнай штучнай каркаснай яліны з наборам ілюмінацыі для яе.

Паводле дакументацыі тэндэра ў Шуміліна хочуць набыць 12-метровую навагоднюю ёлку на металічным каркасе тыпу «Еўра-2» або аналагічную. Да яе купляецца набор асвятлення тыпу «Класік» або аналаг, ён павінен ўключаць у камплект: гірлянды са святлодыёдаў даўжынёй 12 метраў з вертыкальнымі промнямі, на якіх святлодыёды размешчаны праз кожныя 10 сантыметраў, трансфарматар, кантролер, аўтамат і мантажную скрыню з абаронай IP54.

За штучную навагоднюю ёлку Шумілінскага ЖКГ гатова заплаціць за 14 000 рублёў, а за ілюмінацыю да яе – яшчэ 5000 рублёў. Грошы на гэтыя выдаткі вылучаюць з мясцовага бюджэту. Паставіць елку з гірляндамі ў Шуміліна павінны да 17 снежня.

Варта адзначыць, што ў Шуміліна набываюць дастаткова бюджэтнае навагодняе дрэва, так два гады таму ў Полацку на 20-метровую штучную елку без ілюмінацыі вылучылі 52 000 рублёў, а яшчэ двума гадамі раней у Оршы – 42 000 рублёў.

vitebsk.cc

ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА

САКРЭТ ПОСПЕХУ

Як арганізаваць паспяховы бізнэс у Шуміліна? З вопыту прадпрымальніка з мэнэджарскім падыходам.

Два з паловай гады таму ў Шуміліна адкрыўся магазін бытавой тэхнікі «Твой эксперт». За кароткі тэрмін прадпрыемства набыло папулярнасць сярод пакупнікоў. Тут прадаюць тавары бытавога і гаспадарчага прызначэння. Кліенцкая база – тысячы жыхароў раёна.

Крама незвычайная. Тавары размяшчаюцца на параўнальна невялікай плошчы ў 90 квадратных метраў. Няма прасторных гандлёвых залаў, шматлікіх прадаўцоў, падсобок і складскіх памяшканняў. А калектыў – усяго тры чалавекі. Дырэктар, галоўны бухгалтар і прадавец-кансультант. Як жа ўдаецца малым лікам вырашаць

(працяг на стр. 2)

ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА

(пачатак на стр. 1)

вялікія задачы?

Добрыя словы аб камерцыйнай структуры – гэта не піяр. Мясцовыя ўлады ўдзячныя калектыву крамы за тое, што той актыўна ўключыўся ў працу, падставіў пляча ў няпросты для Шумілінshчыны момант.

Намеснік старшыні Шумілінскага райвыканкама па сацыяльных пытаннях Ірына Шалахава: "сістэма спажыўкааперацыі, на жаль, не змагла наладзіць у нас сучасны гандаль. У дадзеным выпадку мы маем станоўчы прыклад, калі ўтварыўся вакуум, яго запоўнілі прадпрыемства малога бізнэсу.

Крама «Твой эксперт» зручна размешчаны побач з цэнтральнай часткай пасёлка і з ажыўленай вуліцай Юбілейнай, якая з'яўляецца часткай трасы Віцебск-Полацк. І не выпадкова кліентамі гандлёвай кропкі з'яўляюцца пакупнікі з усяго Шумілінскага раёна.

– Вясковыя жыхары – асноўны наш кантынгент, - кажа дырэктар крамы «Твой эксперт» Уладзімір Чумакоў. – Сярэдні ўзрост – 40 гадоў. Для гэтай катэгорыі важны асабісты кантакт з прадаўцом, магчымасць непасрэдна ацаніць тавар. Да таго ж далёка не ўсе сябруюць з інтэрнэтам, дзе сёння замовіць можна практычна ўсё. Жыхары райцэнтра, асабліва моладзь, пераважна карыстаюцца гэтым каналам. Астатнія едуць да нас ...

Пакупнік атрымлівае ў «Тваім Эксперце» не толькі тавар, але і сучасны гандлёвы сэрвіс. На Захадзе гэта даўно стала нормай. У краінах жа СНД, нават у буйных гарадах, падобныя паслугі пакуль рэдкасць. Пра што канкрэтна гаворка?

– Мы не толькі бясплатна дастаўляем тавар, але і не забываем пакупніка пасля продажу, – дзеліцца вопытам Уладзімір Аляксеевіч. – Дапамагаем сабраць выраб, падключыць тэхніку, наладзіць. Узніклі праблемы – садзейнічаем ў арганізацыі сэрвіснага абслугоўвання і рамонту. Нават калі заканчваецца гарантыйны тэрмін. Словам, мы пастаянна ў кантакце з нашымі кліентамі.

Гандлёвая зала магазіна шчыльна застаўлены. Тут усё: ад буйной бытавой тэхнікі да мэблі, ад электронікі да матаблокаў і бензапіл. Самае запатрабаванае і папулярнае. Але нават калі нейкі тавар адсутнічае, яго можна замовіць. Даставяць аператыўна. Дзейнічаюць скідкі, беспрацэнтная гадавая растэрміноўка. На большы тэрмін – банкаўскі крэдыт, які можна аформіць тут жа.

Ідэя актыўнага ўзаемадзеяння з пакупніком ня ўзнікла на пустым месцы. Уладзімір Чумакоў 10 гадоў аддаў гандлі, кіраваў буйным цэнтрам продажу ў рознічнай сетцы. І вось цяпер тут, у Шуміліне, у невялікім, але вельмі патрэбнай вяскоўцам краме таленавіты менеджэр ўвасабляе уласнае бачанне гэтай працы.

Дарэчы, прадпрыемства сямейнае. Галоўны бухгалтар кампаніі – жонка Уладзіміра Марыя. Абодва яны, як і кансультант Сяргей Камісараў, пастаянна ў зале. Маюць зносіны з кліентамі, выконваючы працу прадаўцоў. Наведвальнікі атрымліваюць падрабязную інфармацыю пра ўсе плюсы і мінусы тавару.

-–А які сэнс нешта хаваць? – з усмешкай адказвае Уладзімір. – Наш пакупнік у асноўным – чалавек сціплага матэрыяльнага дастатку. Пры гэтым на рынку – маса прапаноў. Вось і стаіць задача зарыентаваць, падабраць ідэальнае спалучэнне цаны і якасці. Каб чалавек, аддаўшы невялікія грошы, застаўся задаволены.

vitvesti.by
Пераклад з расейскай рэдактара

КРЫМІНАЛ

НЕЗАКОННЫ ТАВАР

Шумілінскага ДАІ затрымала мікрааўтобус, у якім везлі 15 000 пачкаў цыгарэт

16 лістапада Шумілінскае ДАІ вечарам спыніла мікрааўтобус, які «Volkswagen Transporter», якім кіраваў 27-гадовы жыхар Полацка.

У салоне знайшлі 10 000 пачкаў цыгарэт «Прэм'ер» і 5000 пачкаў цыгарэт «НЗ Голдэн», належалі 30-гадоваму пасажыру мікрааўтобуса, жыхару Полацкага раёна. Неабходных для іх транспарціроўкі дакументаў у яго не было.

У выніку машыну даставілі ў Шумілінскі РАУС і пачалі праверку.

Сяржук Крупскі
па матэрыялам uvd.vitebsk.gov.by

МОСТ

ШЛЯХ ПРАЗ ДЗВІНУ РАЗАБРАЛІ

На Дзвіне быў разабраны пантонны моста, які злучае Шумілінскі і Бешанковіцкі раёны Адначасова наладзілі лодачную пераправу праз Дзвіну.

Пасля таго, як вайскоўцы знялі з моста бакавую агароджу, яны прыступілі да дэмантажу насцілу.

Разборка моста пачалася з шумілінскага боку. Усё абсталяванне вывозілася на машынах на бешанковіцкі бераг. Праезд і праход па мосце стаў немагчымым.

Разборку пантоннага моста ў Бешанковічах завершылі амаль за адзін дзень, апроч пяці пантонаў.

Адначасова ў Бешанковічах наладзілі лодачную пераправу праз Дзвіну. Сёння раніцай людзі ўжо пераправуляліся на другі бераг на камунгасаўскай лодцы.

Графік працы лодкі прымацаваны, як і летась, да дрэва.

Алесь Прыбярэжны

УЛАДА

ПРАДСТАВІЛІ КІРАЎНІКА

Мікалай Шарстнёў прадставіў новага старшыні Шумілінскага райвыканкама. Знайсці кропкі росту, каб рухацца наперад. Такую ўстаноўку даў сабе новы кіраўнік Шумілінскага раёна Алег Быкаў.

Алег Быкаў - карэнны шумілінец. Нарадзіўся ў двух кіламетрах ад райцэнтра - у вёсцы Каравайніцы. Працоўную біяграфію пачынаў з рабочых спецыяльнасцяў у мясцовых будаўнічых арганізацыях, затым узначальваў Шумілінскае ПМК-70. А з 2011 года быў намеснікам старшыні райвыканкама, курыраваў пытанні ЖКГ, будаўніцтва, архітэктуры. Скончыў Расійскі дзяржаўны гандлёва-эканамічны універсітэт, Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

– Вялікая справа – знаходзіць на месцах сваіх людзей, якія зацікаўлены ў развіцці рэгіёну. Алег Пятровіч – з такіх, – сказаў старшыня аблвыканкама Мікалай Шарстнёў, які прыняў удзел у сесіі Шумілінскага раённага Савета дэпутатаў, аднагалосна зацвердзіла Алега Быкава на пасадзе старшыні райвыканкама.

Будучы дырэктарам ПМК-70, Алег Быкаў атрымаў званне "Чалавек года Віцебшчыны"

Якія выступілі на сесіі райсавета дэпутаты характарызавалі Алега Быкава як ініцыятыўнага кіраўніка, які валодае арганізатарскімі здольнасцямі. Ён добра ведае рэгіён, можа адаптавацца да працы ў любых умовах. Пра яго дзелавых якасцях сведчыць і тое, што, як быў дырэктарам ПМК-70, атрымаў высокае званне «Чалавек года Віцебшчыны».

Новы кіраўнік раёна лічыць, што галоўны ўпор трэба зрабіць на эканоміку. Каля 17% эканамічна актыўнага насельніцтва раёна занята ў сельскай гаспадарцы, якое трэба выводзіць на новы ўзровень. Толькі строга выконваючы тэхналогіі вытворчасці сельгаспрадукцыі, павялічваючы яе аб'ёмы і якасць, у будучыні можна разлічваць на вынік. Пры гэтым неабходна развіваць сацыяльную сферу, паляпшаць працу жыллёва-камунальнай гаспадаркі, павышаць якасць паслуг. Абавязкова будаваць жыллё ў раёне.

Шумілінскі раён, адзначыў кіраўнік вобласці, датацыйны. Сельская гаспадарка знаходзіцца не ў лепшым стане. Сур'ёзных інвестараў, гатовых працаваць у галіне, пакуль няма.

Мікалай Шарстнёў паабяцаў знайсці магчымасць дапамагчы вяскоўцам набыць высокапрадукцыйную тэхніку, каб аграрныя гаспадаркі Шумілінshчыны сталі на ногі

Трэба думаць і пра будаўніцтва новага малочнатаварной фермы на 2 тыс. Галоў, якая будзе даваць сыравіну у тым ліку для Шумілінскага цэха па вытворчасці сыроў. У апошні час ідуць размовы пра яго закрыццё, старшыня аблвыканкама запэўніў, што гэтага не будзе. Цэх неабходна мадэрнізаваць, каб яго прадукцыя знайшла сваю нішу і попыт у спажыўцоў.

Асобная ўвага неабходна надаць развіццю малога і сярэдняга бізнесу. Стаўку рабіць на мясцовых ініцыятыўных людзей, стварыць ім неабходныя ўмовы. Магчыма, знойдуцца выхадцы з Шумілінскага раёна, якія гатовыя ўкласці сродкі ў развіццё сваёй малой радзімы.

Спецыфіка рэгіёну, заўважыў кіраўнік вобласці, і ў тым, што Шуміліна знаходзіцца на паўдарогі паміж Віцебскам і Полацкам, і моладзь імкнецца з'ехаць у вялікія гарады. Таму трэба забяспечыць такі ўзровень жыцця, каб людзі заставаліся тут жыць. А гэта значыць ствараць новыя працоўныя месцы, будаваць жыллё, аб'екты сацкультбыту.

У 2021 годзе ў Шуміліна пройдуць абласныя "Дажынкі"

Добрай дапамогай усяго гэтага стане тое, што праз тры гады, ў 2021-м, у Шуміліна пройдуць абласныя "Дажынкі". Пра гэта на сесіі абвясціў Мікалай Шарстнёў, падкрэсліўшы пры гэтым, што пры падрыхтоўцы да правядзення свята працаўнікоў вёскі трэба давядацца меркаванне людзей, якія аб'екты неабходна прывесці ў парадак у першую чаргу. І да працы прыступіць закасаўшы рукавы. Кіраўнік вобласці выказаў упэўненасць, што новы кіраўнік раёна справіцца з усімі задачамі.

vitvesti.by.
Пераклад рэдактара

ВОСЕНЬСКІ ПРЫЗЫЎ

СЕЛЬСКІЯ ПРЫЗЫЎНІКІ

Ваенны камісар Андрэй Савіч: навабранцы з глыбінкі з вялікім энтузіязмам ставяцца да ваеннай службы.

На 2 лістапада рашэнне пра заклік прынята па 69 маладым грамадзянам з Бешанковіцкага і Шумілінскага раёнаў. Першая партыя новых абаронцаў, здароўе якіх не ставіцца пад сумнеў, адправіцца служыць ўжо 15 лістапада.

Аналізуючы стан здароўя гарадскіх і сельскіх прызыўнікоў, іх псіхалагічную гатоўнасць да вайсковай службы, ваенны камісар Бешанковіцкага і Шумілінскага раёнаў Андрэй Савіч вылучае рабят з глыбінкі:

– Вяскоўцы не так распешчаны інтэрнэтам, гаджэтамі і з дзяцінства прывучаны да фізічнай працы. Яны вызначана мацней, валодаюць большай цягавітасцю. Прызыўнікі з райцэнтра часцей пакутуюць залішняй вагой, скрыўленнем хрыбетніка, праблемамі са зрокам – так званымі хваробамі цывілізацыі. А яшчэ з зносін з навабранцамі з глыбінкі заўважаю, што яны з вялікім энтузіязмам ставяцца і да ваеннай службы. У іх на ўзроўні выхавання закладзена, што служыць - справа гонару кожнага мужчыны. У сёлах, дзе ўсе адзін аднаго ведаюць і кожны з пялёнак як на далоні, нежаданне служыць – ганьба. Ідэалогія бацькоў і дзядоў, іх патрыятычныя каштоўнасці ў вёсцы мацней. Моладзь часта кажа пра тое, што хоча служыць у тых войсках, дзе праявілі сябе прадстаўнікі старэйшага пакалення іх сем'яў. Многія імкнуцца стаць дэсантнікамі або пайсці ў погранвойска. Мы ўлічваем іх просьбы, калі здароўе і іншыя якасці дазваляюць. А вось з некаторымі гарадскімі прыходзіцца весці дадатковую тлумачальную працу, тлумачыць, навошта патрэбна армія. Калі казаць пра ухілістаў, то бываюць адзінкавыя выпадкі, калі даводзіцца падключаць РАУС.

Алесь Прыбярэжны

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым–зрабіцебясплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Світанак", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/svitanak.html для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ХАЛЯВА

«АЛЕКСАНДР ГРИГОРЬЕВИЧ УСПЕШНО ОХАЛЯВИЛ ВСЕХ БЕЛОРУСОВ»

Президент и народ явно нашли друг друга, считает известный экономист Леонид Заико.

Руководитель Научно-исследовательского центра Мизеса Ярослав Романчук и руководитель аналитического центра «Стратегия» Леонид Заико обсудили в Белгазете, готовы ли белорусы к рынку и свободе, если судить по результатам опроса Исследовательского центра ИПМ.

Заико: — Движуха, определенно, есть. Белорусский электорат развивается. Вот только вопрос, в какую сторону?

Романчук: — У белорусов какая-то аксиологическая шизофрения. Судите сами: на вопрос «Что государство должно делать для людей?» 99,6% посчитали, что «давать возможность зарабатывать», и в то же время 95,4% выбрали вариант «обеспечивать льготы и пособия».

Заико: — Это называется «раздвоение сознания». С одной стороны, они вроде бы и не против рынка, с другой — и от льгот отказываться не хочется.

Романчук: — То есть белорусы готовы идти в рынок, но только при условии, что на входе в него будет стоять дядечка, олицетворяющий государство, и раздавать льготы: кому копеечку даст, кому рубль отстегнет? А понимают ли белорусы, что «давать возможность зарабатывать» подразумевает в том числе создание конкуренции, низкие налоги, прекращение государством практики конфискации имущества предпринима-телей и других форм поражения их в правах?

Заико: — Эко вы, батенька, запустили... Прямо как Джон Мейнард Кейнс при соблазнении балерины дягилевской антрепризы Лидии Лопуховой. Не надо, батенька, так, не надо. Вы слишком многого хотите от нашего электората.

Романчук: — Белорусам пора бы уже избавиться от представления, что государство — это нянька, воспитатель, учитель, врач, вПопуДутель. Но не получается. Как показывают результаты опроса, по мнению белорусов, государство должно: обеспечивать пенсию (98,9%), выплачивать высокую стипендию (87,8%), обеспечивать бесплатное среднее (96,7%) и высшее образование (88,7%), обеспечивать качественное медобслуживание (98,4%), помогать при покупке жилья, давая льготные кредиты (94%), гарантировать трудоустройство (95,3%). То есть почти все должно делать государство.

Заико: — А что вы хотели? Чтобы белорусы вдруг стали самоответственными? Если страна живет в условиях мягко стеленной соломки, откуда это может появиться? Беларусь поставляет 22 млн. т нефти в год, а ей достаточно 7 млн. т. Александр Григорьевич сам успешно, я бы даже сказал гениально, взял и охалявил всех белорусов. Сделал большую общенациональную халяву. А потом сам и говорит: народ к рынку не готов.

Романчук: — Отсюда, наверное, у белорусов просто какое-то обожествление и идеализация института «государство». Так, 42,6% респондентов ответили, что государство дает им возможность зарабатывать; 62,9% считают, что оно обеспечивает льготы и пособия; 41,3% — помогает при покупке жилья и дает льготные кредиты. Президент и народ явно нашли друг друга.

Заико: — Белорусы никогда не жили в условиях рынка. Они жили в патерналистской, несвободной, неконку-рентной системе. Конку-ренция для белоруса — страшный ужас. Ни чиновник из министерства, ни руководитель региональной администрации не хочет конкуренции. К чему она им? Их попы прочно прилипли к стульям. Им и так хорошо. «Раз ни Петрович, ни Семенович, ни Федорович не хотят себе конкурентов, то на хрен мне эта конкуренция?» — думает простой белорус. Так что, государство, давай-ка мне льготы, помогай квартиру строить.

Романчук: — Это вера в доброго царя, сильную руку или справедливость государства?

Заико: — Это не вера. Это полное разложение общества, или, как в математике, разложение многочлена: члены общества предпочитают смотреть в окошко и ничего не делать, вместо того, чтобы создавать свое дело.

Романчук: — Белорусы не были подвержены такой уж сильной глобализации, в отличие от других стран. Они сидели в своем болотце да без конца клепали разрушенные хозяйственные связи, пытаясь их восстановить. Доклепались до того, что на фундаментальный вопрос о том, кто должен регулировать цены, 52% белорусов выбрали вариант «большинство цен должны устанавливаться и контролироваться государством». Только 32,2% ответили, что «большинство цен должны устанавливаться на основе спроса и предложения без государственного вмешательства». Действительно, народ имеет то правительство, которое заслуживает…

"Салідарнасць"

ПРАЎДА ЖЫЦЦЯ

ДАЛОЎ КАЛАНІЯЛЬНЫЯ ПЕРАЖЫТКІ!

Раз-пораз у нацыянальна свядомым сегменце фэйсбука ўспыхвае спракаванае чарговай нагодай абурэнне: як гэтыя расійцы смеюць называць нашу дзяржаву «Белоруссией»! Я такіх жарсцяў не падзяляю. Ну называюць і называюць. Гэта ж іх мова, іх правілы, іх медыі. Немцы не патрабуюць, каб мы называлі іх краіну «Дойчланд», а літоўцы, здаецца, не фантануюць абурэннем з нагоды «Вільні» ў нашых тэкстах.

Для мяне дык нашмат горай іншае. Калі ў нашых медыях — часцей міжволі, па інерцыі, чым свядома, — культывуюцца тэрміны, вобразы, уздымаюцца на шчыт персаналіі, даты і традыцыі, што дэ-факта звязаны з рэшткамі каланіяльнага менталітэту.Мысамісябемалюем асколкам імперы, па інерцыі прывязваем канатацыямі да ўсходняй суседкі.

Давайце называць Беларусь краінай!

Пачнем з элементарнага — прагнозу надвор'я, які ахвотна і рэгулярна змяшчаецца на ўсіх рэсурсах, бо гэта людзі чытаюць.

Дык вось, лексічны шаблон, на якім грунтуюцца паведамленні сіноптыкаў, не змяніўся з часоў майго дзяцінства (а я яшчэ Хрушчова на вокладцы свежага «Огонька» памятаю). «Па рэспубліцы месцамі дажджы». Па рэспубліцы!

Магчыма, для заходняга вуха ў слове «рэспубліка» няма ніякіх спецыфічных канатацый. Ну, проста форма дзяржаўнага кіравання, пры якой найвышэйшыя органы абіраюцца на пэўны тэрмін.

У мяне ж (і, як пераканаўся, не ў мяне аднаго) — устойлівая канатацыя з адміністрацыйна-тэрытарыяльнай будовай Савецкага Саюза. Тады толькі сам СССР яго насельнікі маглі называць краінай ці дзяржавай. Далей — як ніжэйшыя звёны іерархіі, адміністрацыйныя адзінкі — ішлі рэспублікі, вобласці, раёны, сельсаветы. БССР дзяржавай ці краінай ніхто не называў, гэта было табу. Ды і напраўду ніякага рэальнага суверэнітэту тагачасная рэспубліка не мела, была цалкам падпарадкавана Маскве.

Дарэчы, для мяне паказальна, што Беларусь упарта называюць менавіта рэспублікай у расійскіх медыях. Тым самым нібыта ставячы на адну роўніцу з якой Башкірыяй ці Саха (Якуцыяй). Пярэсціць гэтай самай «рэспублікай» і «Sputnik Беларусь». Напрыклад, паведамляецца, што «в рейтинге эффективности национальных систем здравоохранения республика обошла США и Россию...», што для ўдзелу ў Мюнхенскай канферэнцыі «в республику уже прилетел президент Армении» і да т. п.

Ну, у Sputnik'а, магчыма, гэта свядомая лінія. Але нашто нашы, айчынныя рэсурсы міжволі падгульваюць у гэтым сэнсе маскоўскім ды прамаскоўскім? Нашто доўжыць у такіх кантэкстах існаванне лексічнага стэрэатыпу, які фактычна ёсць асколкам імперскіх часоў?

Ад Кулібіна да Петрасяна. Сіндром правінцыі

А цяпер прабяжымся поглядам па загалоўках ды тэкстах свецкай хронікі. Розныя персаналіі расійскага маскульту — ад Галкіна з Пугачовай да Петрасяна са Шнуром — нярэдка фігуруюць без аніякіх маркераў, што гэта замежныя артысты. Нібыта Беларусь — культурная правінцыя Расіі, частка таго самага «русского мира».

Як па мне, дык у прынцыпе не варта было б надаваць столькі ўвагі перапрасанню бруднай бялізны расійскай багемы. Ужо лепей давайце пра сваю. І не столькі пра скандалы, колькі пра творчыя навінкі.

Ці вось загалоўкі з маёй калекцыі: Беларускі Кулібін пабудаваў уласны ветраны рухавік;

Бабруйскі Кулібін распавёў, як сабраў электрычны ровар. І нават (тут давядзецца даць без перакладу): Белорусские «кулибины»: когда руки не для скуки

Гэтаксама можна сустрэць і «беларускага Мічурына», і іншыя параўнанні нейкіх нашых людзей, што дасягнулі поспехаў у той ці іншай галіне, з расійскімі нібыта прататыпамі. Чаму менавіта расійскімі?

Зазначу, што частка фігур з той расійскай абоймы — зусім не першапраходцы, ім штучна, не грэбуючы фальсіфікацыямі, стварылі такую рэпутацыю падчас сталінскай барацьбы з «нізкапаклонствам перад Захадам». Бо звышмэтай было давесці, што ўсё больш-менш важнае ў гісторыі чалавецтва — у тым ліку і паветраны шар, і самалёт, і ровар — прыдумалі ды стварылі менавіта рускія.

У нас жа — рэальнае нізкапаклонства перад усходняй суседкай.

…Шэраг СМІ ў нас працягвае ўпарта накідаць Тацянін дзень як Дзень студэнта. Хоць гісторыя гэтай даты такая: 25 студзеня 1755 года, у дзень святой пакутніцы Тацяны Рымскай, імператрыца Елізавета Пятроўна падпісала ўказ пра заснаванне Маскоўскага ўніверсітэта.

«Калі людзі не ведаюць гісторыі, то тады яны трапляюць у смешныя сітуацыі. Калі ствараўся Маскоўскі ўніверсітэт, Беларусь не ўваходзіла ў Расійскую імперыю. Таму ніякага дачынення Тацянін дзень да Беларусі не мае ні з якога боку», — патлумачыў у свой час на «Радыё Свабода» Алег Трусаў.

Дык ці не лепей рабіць прамоцыю Міжнароднаму дню студэнтаў 17 лістапада? Трусаў, між іншым, прапанаваў дату 30 кастрычніка — дзень стварэння Віленскага ўніверсітэта. Але ж і тая прапанова не ўсім спадабалася, хаця б таму, што Вільня сёння — гэта літоўскі Вільнюс.

Карацей, давайце дыскутаваць. Але дакопвацца менавіта да родных дат. І не гнаць пухту пра тое, што ставіць навагодня ёлкі нас прывучыў Пётр І, як гэта падаюць у многіх медыях пад Новы год. Пётр кіраваў яшчэ раней за Елізавету…

Развенчваць савецкі наратыў

Калі як след разбірацца з датамі, то становіцца відавочна, што многія нават афіцыйна зацверджаныя святы ў сённяшняй Беларусі — ад Дня абаронцаў Айчыны да Дня Кастрычніцкай рэвалюцыі — прывязаны да падзей расійскай гісторыі. 7 лістапада 1917 года бальшавікі здзейснілі пераварот у Петраградзе, тагачаснай сталіцы Расіі. 23 лютага 1918 года чырвоныя атрады ўцякалі ад немцаў пад Псковам ды Нарвай (тут двайны абсурд: святкуем чужую паразу). Скажыце: якое гэта мае дачыненне да суверэннай Беларусі?

Высокае тутэйшае начальства трымаецца за гэты фальшывы савецкі наратыў збольшага праз інерцыю ды брак свежага мыслення. Зразумела, што дзяржаўная прэса хоцькі-няхоцькі падтрымлівае той нафталін. Але недзяржаўныя беларускія медыі мусяць спакойна тлумачыць шырокай публіцы, што гэта прывязка нашага календара да савецка-імперскай міфалогіі — штучная, хібная. Прыдзе час — і беларускі каляндар зменіцца на карысць сапраўды нацыянальных дат.

А пакуль — хаця б далоў «рэспубліку»! Там, дзе мусіць гучаць: краіна.

Аляксандр Класкоўскі

https://baj.by

ДАКАЦІЛІСЯ!..

АЭС ЯК ГРАНДЫЁЗНАЯ АФЭРА

Нарада, якую 16 лістапада правёў Аляксандар Лукашэнка, чакалася даўно. На бюракратычнай мове яна атрымала назву «па пытаньні ўдасканаленьня сыстэмы кіраваньня беларускай энэргетыкай». Хоць асноўную праблему ўлады спрабуюць схаваць, аднак кіраўнік Беларусі ў сваім выступе на нарадзе яе абазначыў. Высьвятляецца, што галоўнае пытаньне рэфармаваньня энэргетычнага сэктару палягае ў тым, што рабіць з АЭС.

Яшчэ выступаючы 24 красавіка ў Нацыянальным сходзе з пасланьнем, Лукашэнка зрабіў амаль сэнсацыйную заяву: «Мне да гэтага часу ніхто ўцямна не далажыўся, як АЭС будзе ўбудаваная ў сыстэму энэргетыкі краіны». У іншай краіне гэта выклікала б шок. Рабіць праект на 11 мільярдаў даляраў і ня ведаць, як ён будзе ўбудаваны ў эканоміку, — гэта больш, чым простая расхлябанасьць. Гэта нанясеньне шкоды краіне ў асабліва буйных памерах.

Як можна зразумець, ва ўрадзе ніякага пляну інтэграцыі АЭС у эканоміку дасюль няма. Такая задача яшчэ толькі ставіцца. Хоць паводле ранейшага графіку атамная станцыя павінна была ўступіць у строй ужо ў 2018 г. Толькі з прычыны замены аднаго рэактара тэрмін пасунулі і будуць запускаць АЭС ужо наступным годам.

Сёньня ў Беларусі электраэнэргію даюць цеплавыя электрастанцыі, якія працуюць на расейскім газе. Ёсьць нават невялікія лішкі, якія экспартуюцца ў Літву.

З поўным запускам АЭС колькасьць электраэнэргіі павялічыцца прыкладна ў паўтара раза. І паўстае пытаньне, куды яе падзець. Калі прымалі рашэньне будаваць станцыю, то разьлічвалі, што электрычнасьць будзе экспартавацца і на гэтым можна будзе зарабляць валюту.

Але цяпер выходзіць, што экспартаваць няма куды. Польшча, Літва і Латвія інтэгруюцца ў энэргасыстэму Эўразьвязу. Там іншы спосаб рэгуляваньня частот. Таму пастаўляць туды электраэнэргію будзе складана з тэхнічных і камэрцыйных прычын. Акрамя таго, літоўцы моцна пратэстуюць супраць будаўніцтва Астравецкай АЭС і адмаўляюцца ад беларускай электраэнэргіі з палітычных матываў.

Беларускія чыноўнікі казалі, што ёсьць рынак ЭАЭС, куды можна будзе прадаваць лішкі электрычнасьці. Гаворка можа ісьці толькі пра Расею, бо іншыя краіны эканамічнага саюзу далёка, а перадаваць электраэнэргію на доўгія адлегласьці нявыгадна, бо сабекошт выйдзе завялікі. Але і ў Расеі досыць сваёй электрычнасьці, патрэбы імпартаваць яе няма.

Лукашэнка, выступаючы на нарадзе, зьвярнуў увагу ўраду на вельмі нізкі ўзровень спажываньня электрычнай энэргіі ў Беларусі ў параўнаньні з разьвітымі краінамі. Гэта сапраўды так. І перад урадам ставіцца задача перабудаваць прамысловыя прадпрыемствы, інфраструктуру, жыльлё пад большае спажываньне электрычнасьці. Напрыклад, замяніць газавыя катлы на электрычныя, дамы ацяпляць за кошт электрычнасьці — замест цяперашніх цеплатрас і цепласетак. І наладзіць масавую вытворчасьць электрамабіляў.

Усё гэта вельмі прыгожа, але ўзьнікае адно маленькае пытаньне: колькі такі праект будзе каштаваць? Гаворка ідзе пра мадэрнізацыю ня толькі прамысловасьці, але і інфраструктуры, камунальнай гаспадаркі. Усе праекты мадэрнізацыі асобных галінаў, напрыклад дрэваапрацоўкі, скончыліся правалам і скандаламі. А тут жа маштаб зусім іншы. Кошт гэтай грандыёзнай перабудовы ніхто не лічыў. Думаю, на ўсё гэта спатрэбіцца ня менш, чым на будоўлю самой АЭС (11 млрд даляраў).

Варта нагадаць, што станцыя будуецца амаль цалкам за расейскія сродкі. І паводле дамовы з Расеяй, як толькі запускаецца АЭС, Беларусь адразу пачынае вяртаць РФ крэдыт. Ужо сёньня Беларусь ня ў стане аплачваць свае даўгі і пастаянна просіць у Масквы іх рэфінансаваць. Калі ж давядзецца вяртаць крэдыты на АЭС, то доля бюджэту, якая выдзяляецца на гэтыя мэты, узрасьце. Невыпадкова Лукашэнка пасьля перамоваў у Сочы з Пуціным апавядаў, што прасіў расейскага прэзыдэнта падоўжыць тэрмін вяртаньня крэдыту і зьменшыць працэнтную стаўку. Пакуль адказу з Масквы няма.

Такім чынам, чым бліжэй да заканчэньня будоўлі АЭС, тым яснейшым робіцца, што гэты праект — грандыёзная афэра, за якую давядзецца расплачвацца некалькі пакаленьням беларусаў.

Валер Карбалевіч

АБСУРД МЕСЯЦА

ПОМНІК, ДАРУЙ!

Відэа, у якім мужныя і пільныя міліцыянты ловяць вандала ля помніка Гарадавому (ці з дастаткова вялікай літары напісала я гэтае слова?), тым больш відовішча, дзе белакуры вандал шчыра просіць выбачэння ў помніка, узрушыла мяне да самых глыбінь душы.

Так! Перапрасіць у помніка! Менавіта гэтага так не хапае нам у нашай стабільна няшчаснай краіне недавучаных дзяцей, недалечаных хворых, недаабароненых ад гвалту жанчын і рана паміраючых мужчын. Ідэя вялікага, агульнанацыянальнага фэстывалю перапрашэньня ў помнікаў сама сабой узьнікла і запалала паходняй у маёй настаўніцкай галаве.

У першую чаргу я б хацела запрапанаваць нашым мужным і пільнымабаронцампомнікаўпасадзіць у сваю машыну Леаніда Зайдэса — і няхай ён публічна і шчыра выбачыцца перад помнікам усім расстраляным у Курапатах. Ад самага лета да яго ганебнага рэстарану едуць-ядуць розныя асобы, якім ніяк ня едзецца і ня есца ў іншых, прыдатных для ежы, месцах — выбачацца можна да самага раньня.

Потым давайце зьбярэм некалькі аўтобусаў тых, хто адмаўляецца адкрываць беларускія групы ў садках, беларускія клясы ў школах, усіх, хто адчайна кладзецца на шляху выкладаньня беларускай гісторыі па-беларуску ў беларускіх школах — і завязем іх выбачыцца перад помнікам літары «Ў».

Недалёка ад гэтага помніка можна экскурсійныя аўтобусы яшчэ раз спыніць — і тым жа складам выбачыцца перад помнікам беларускай дзяржаўнасьці, якая насамрэч пачынаецца не ад 1917 году, а крыху раней, раней, помнік, мы ўсьведамілі, мы цяпер ведаем, і ўсім кажам, выбачай нам, помнік!

Велічны і трагічны, чакае ля сваіх ног складальнікаў праграм па беларускай літаратуры помнік Янку Купалу — доўга, доўга, са сьлязьмі павінны выбачацца перад ім складальнікі тых праграм, у якіх усё менш беларускай літаратуры, і ўсё больш белліту.

Міністар па падатках і зборах, а таксама праваяральнікі ягонага міністэрства няхай выбачацца перад помнікам гандлярцы на Камароўцы — божухна мой, колькі цярпіць тая гандлярка ад празьмерна прагных зьбіральнікаў і праваяральнікаў!

Міністэрства культуры, а таксама кіраўніцтва Спэцкамбінату да вясны ня ўправяцца выбачацца перад гранітнымі нашлёпкамі, якія ляжаць цяпер на Вайсковых могілках на месцах, дзе раней стаялі помнікі.

Ну, і фінальным мерапрыемствам я б арганізавала вялікую вандроўку ў Амэрыку, краіну капіталістаў і буржуа, няхайбыадплыўтудыадякогазручнага порту вялікі лайнэр, на які сабралі б мы чыноўніцтва рознага ўзроўню — і памкнулі б яны па акіянскіх хвалях да берагу Нью-Ёркскай бухты, каб горача і гучна выбачыцца перад статуяй Свабоды.

Аднаго не магу прыдумаць: перад якім помнікам запрапанаваць выбачыцца пільным і мужным міліцыянтам?

Ганна Севярынец

#ЗАГОНБРСМ

ЧЫТАЧЫ РАСКАЗАЛІ, ЯК ЗАГАНЯЮЦЬ У БРСМ

У рэдакцыю Свабоды трапіла відэа, зьнятае ў адной зь менскіх гімназіяў, дзе навучэнцаў пагрозамі прымушаюць уступіць у БРСМ. На момант публікацыі відэа паглядзелі больш за 242 тысячы разоў. Ніжэй — рэакцыі карыстальнікаў сацсетак публікацыі Свабоды.

Юлія, настаўніца ангельскай мовы: «Працую ў школе шмат гадоў, і вы ня ўяўляеце, што мне прыйшлося выслухаць, калі ня ўсе дзеці ў клясе ўступілі ў БРСМ. Я іх добра разумею, там веруючыя каталіцкія сем'і, там строга без камсамолу. Але ў кабінэце дырэктара я сама вось такое выслухоўвала, як на відэа, я радзіме здрадзіла, і ўсё.... Усё роўна дзецям дазволіла не ўступаць».

Кацярына: «Калі я навучалася ва ўнівэрсытэце, на першым курсе прыйшлі з дэканату і ўсіх нас прымусілі напісаць заяву на ўступленьне ў БРСМ. Усе 5 гадоў была цішыня. А калі здалі выпускныя экзамэны і трэба было забіраць дакумэнты, то нам іх не аддавалі, пакуль ня выплацім усе ўзносы за 5 гадоў. Зараз я свайму дзіцяці таксама не дазволю ўступаць. Калі яна яшчэ ня там».

Аляксей: «Навучаўся ў Магілёўскім унівэрсытэце харчаваньня, прыйшлі прапанавалі ўступіць у БРСМ і прафсаюз. У прафсаюз уступлю, у БРСМ — не. Ніхто не настойваў. Сказалі, маўляў, добра, і ўсё».

Арцём, студэнт: «У нас у дзявятым прымушалі ўступіць, пагражаючы тым, што не аддадуць пасьведчаньне аб базавай адукацыі. Ужо чатыры гады з таго часу прайшло, за БРСМ не плачу, але куратар увесь час пужае і пагражае. Кажа, ня будзеш плаціць — заваляць на дыплёме».

Міла: «Калі была на практыцы ў школе, з 10-м класам таксама прыкладна ў такім тоне размаўлялі. Настаўніца зьвярнулася да мяне, каб я падтрымала, а я кажу „ну, я 4 курсы адвучылася і ня бачу ў БДСМе неабходнасьці“. Але пасьля няёмкай паўзы настаўніца працягнула пра складанасьці пры паступленьні, атрыманьні інтэрнату і гэтак далей. На перапынку сказала вучням, што адзінае адрозьненьне ў мяне ад БРСМаўскіх — са стыпэндыі грошы не адлічваюць на БРСМаўскія патрэбы».

Яўген: «Мяне таксама прымушалі ў 2008 годзе (у 9-й клясе) уступаць у БРСМ. У квітках толькі расьпісваліся. Аргумэнты былі: не паступіш — не атрымаеш нармальных адзнак, не дадуць мэдаль (я з залатым скончыў) і іншыя жахі. Ужо ў ВНУ неяк на лекцыі пра любоў да Радзімы я ўстаў і папрасіў падняць руку тых, каго таксама прымусілі, запалохалі ўступіць [у БРСМ] — паднялі ўсе, апроч хлопцаў зь Менску. Ім тады можна было па жаданьні.

Ужо ў ВНУ спрабавалі выйсьці з БРСМ і перастаць плаціць — зноў пачалі запалохваць, нейкія вылікі рабілі са стыпэндыі, хацелі нейкі чэк прад'явіць, абыходныя, яшчэ нешта (ня памятаю). У выніку парэзаў білет і выкінуў. Мясцовых ідэйных (хто быў кіраўніком мясцовай ячэйкі камсамолу) папярэдзіў, каб мяне са сьпісаў сваіх выкрасьлілі».

Варвара Гузарэвіч: «Калі я вучылася ў 9 класе, у школе была актыўная БРСМ-агітацыя. Памятаю, падчас уроку настаўніца пачала на мяне крычаць, таму што я не хацела фатаграфавацца для білета БРСМ. Яна казала, што я падводжу школу, не паважаю настаўнікаў, што мяне не возьмуць ва ўнівэрсытэт і гэтак далей па сьпісу.

Я здалася. Зрабіла фота і напісала заяву, каб мяне ўзялі ў БРСМ. Дома ўжо дала сабе волю, ды расплакалася, з-за гэтага псыхалягічнага ціску. Бацькі мяне падтрымалі, сказалі, каб я вярнулася ў школу, ды выкінула гэтую заяву ў сьмецьце. Я так і зрабіла.

У 11 класе нас засталося 3 чалавекі на паралель, хто так і не стаў часткай БРСМ. Мне гэта не перашкодзіла атрымаць добры атэстат, нават трапіць на дошку гонару ды паступіць у БДУ».

Навіна цалкам на сайце: www.svaboda.org

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 27.11.2018 у 18.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.